

BİŞKEK TÜRK İLK VE ORTAOKULU ÖĞRENCİLERİ VE ÖĞRETMENLERİNİN "OKUL" KAVRAMI ALGILARINA İLİŞKİN METAFORLARIN İNCELENMESİ

Mehmet GÖK

Merkezefendi Ahmet Sami Uslu İlkokulu Müdürü, Denizli
mehmetgok7898@hotmail.com

Öz

Bu çalışmanın amacı Bişkek Türk İlk ve Orta Okulu öğrencileri ile aynı okulda görev yapan öğretmenlerin "okul" kavramıyla ilgili duygu ve düşüncelerini metaforlar yoluyla ortaya koymaları amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 256 öğrenci ve 17 öğretmen oluşturmaktadır. Çalışma grubuna; kişisel bilgiler bölümü ve "Okul ... gibidir. Çünkü ... çık uçlu sorunun yer aldığı form ile veriler elde edilmiştir. Elde edilen veriler nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi tekniği ile çözümlenmiştir. Sonuç olarak, katılımcılar 10 kategoride 52 metafor üretmişlerdir. Çalışmada katılımcıların okulla ilgili olumlu görüşlerini; ev, aile, kitap, eğitim yuvası; olumsuz görüşlerini ise hapisane, zindan, cehennem, korku tüneli ve defter metaforlarıyla ifade etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Okul, Metafor, Öğretmen, Öğrenci.

AN INVESTIGATION OF THE METAPHORS RELATED TO "SCHOOL CONCEPT" OF THE PERCEPTIONS OF STUDENTS AND TEACHERS IN BISHKEK TURKISH PRIMARY AND SECONDARY SCHOOL

Abstract

This research aims to reveal the students' and teachers' perceptions who are studying and teaching at Bishkek Turkish Primary and Secondary School related to concept of "School" by means of metaphors. Total of 256 students and 17 teachers from Bishkek Turkish Primary and Secondary School participated in the research's study group. Participants completed the prompt "The School is like . . . because ..." by focusing on one metaphor and they were asked to fill in a personal information section. The data were analyzed by the content analysis technique which is a part of qualitative research methods. As a result, participants produced 52 metaphors in 10 different categories, based on the concept of school. Participants revealed positive views by these metaphors; "home, family, book, training home" and negative views by using these metaphors; "prison, dungeon, hell, horror tunnel and notebook".

Keywords: School, Metaphor, Teacher, Student.

GiriŐ

Tarihsel süreç incelendiğinde insanın yaradılıŐında var olan "merak" duygusu, onu sürekli araştırmaya ve yeni bilgiler üretmeye yöneltmiştir. Üretilen bilgilerin ve toplumsal değerlerin sistemli bir şekilde yeni nesillere aktarılması ihtiyacının bir sonucu olarak "okul" kavramı ortaya çıkmıştır. Bugünkü anlamda okul, modern devletin bir buluşu olduğu kabul edilmektedir. Buradan hareketle okul: Türlü basamaklarda ve karmaŐıklıkta eğitimin verildiği, öğretimin yapıldığı yer; kendini eğitim-öğretim işlerine vermiş ve en azından bir öğretmenle

öğrencilerden oluşan bir topluluk (Uludağ, 2008) ve milli eğitimin amaçlarının gerçekleştirildiği bir kurum olarak kabul edilmektedir. Bir başka tanıma göre; okul, eğitim sisteminin uzak, genel ve özel amaçları ve temel ilkeleri doğrultusunda, öğrenciye istendik bilgi, beceri davranışların bilimsel yöntemlerle kazandırıldığı bir örgüttür (Aytaç, 2013). Okul, eğitim sisteminin en alt ve temel birimidir.

Okulun temel işlevi, eğitim politikasının uygulama alanı olarak, belirlenen hedeflere ulaşılmasını sağlamaktır. Okulun işlevini gerçekleştirme düzeyi ile toplumun gelişme ve kalkınma düzeyi arasında yakın bir ilişki bulunmaktadır. Bu ilişki bir toplum için okulun ne kadar önemli olduğunu ortaya koymaktadır. Okul öğrenci için vardır. Öğrencilerin; eğitilmesi, geleceğe hazırlanması, sosyalleşmesinin sağlanması için en önemli görevi üstlenen kişilerde öğretmenlerdir. Okulun temel yapı taşları olan öğrencilerin ve öğretmenlerin okula ilişkin tutumları, okulun temel işlevini yerine getirmesinde önemli görülmektedir. Öğretmenlerin ve öğrencilerin okul kavramına ilişkin gerçek duygu ve düşüncelerini ortaya koymalarının sağlanması, eğitim yöneticilerinin yaptığı uygulamaların olumlu veya olumsuz yanlarını görmelerine imkân sağlamaktadır. Elde edilen dönütlere göre eğitim yöneticilerinin, olumlu tarafları güçlendirmek, olumsuz taraflarını düzeltmelerine imkân sağlamak eğitim hedeflerinin başarıyla gerçekleştirilmesini sağlayacaktır.

Bişkek Türk İlk ve Ortaokulu T.C. Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olup, Kırgızistan'ın Bişkek şehrinde eğitim-öğretim hizmeti sunmaktadır. 2015-2016 eğitim öğretim yılında fiziki anlamda kısıtlı imkânlarla hizmet verilen binadan, yeni yapılan ve son teknoloji ile donatılan okul binasına taşınmıştır. Okulun fiziki şartlarının elverişli hale gelmesi, sosyal ve eğitsel anlamda birçok aktivitenin yapılmasına olanak tanımaktadır. Bu nedenle öğrenci ve öğretmenlerin yaşanan bu mekân değişimine ilişkin düşüncelerinin okul kavramına yansımalarını ortaya koymak önemli görülmektedir.

Kavramsal Çerçeve

Metaforlar, Aristo'dan günümüze kadar, pek çok düşünür tarafından bilginin temel bir biçimi üzerine inşa edilerek sadece öğrenilebilen yeni bir alan olarak ele alınmıştır (Carter ve Pitcher, 2010:580). Metafor kavramı, bireyin yüksek düzeyde; soyut, karmaşık veya kuramsal bir olguyu anlamada ve açıklamada kullanılan güçlü bir zihinsel araç olarak görülmektedir (Saban, Koçbeker, Saban, 2006).

Metafor kavramı Türkçe'de "eğretileme" veya "istiare" olarak kullanılmasına karşın, bu iki kavramın da "metaforun özünü iskaladığı" (Demir, 2005, s. 13) ifade edilmektedir. Demir bu durumu şu şekilde izah etmektedir: "Çünkü Grekçe *metaphoradan* gelen 'metafor'

kelimesi, *meta*: öte ve *pherein*: taşımak, yüklenmek kelimelerinden mürekkeptir ve 'bir yerden başka bir yere götürmek' anlamındadır" (Demir, 2005, s. 13). Demir'e (2005, s. 12) göre; istiare, "'ödünç'e dayanır: Ödünç alma, birinden eğreti/iğreti bir şey alma; bir kelimenin anlamını geçici olarak başka bir kelime için kullanma... 'Eğretileme' ise 'istiare'nin kelime anlamının Türkçe'ye aktarılmasıdır.'" Daha açık bir ifadeyle, eğretileme (veya istiare) daha çok edebiyatta kullanılan diğer mecaz sanatları (örneğin, teşbih, benzetme, kinaye, vb.) gibi edebi veya sanatsal bir işlev görürken, metafor kavramı daha çok zihinsel ve düşünsel kavrayış sistemimizi simgelemek için kullanılmaktadır (Saban, 2008). Başka bir deyişle metaforlar çoğu seviyede anlam transferidir (Carter ve Pitcher, 2010; 580). Göreceli olarak; benzer bir alandan, yeni ve bilinmeyen bir alana bilgi aktarımını ifade eder (Tsoukas, 1991; Cerit, 2006).

Metaforun özü bir tür şeyi başka bir tür şeye göre anlamak ve tecrübe etmektir (Lakoff ve Johnson, 2005). Okuyucu veya dinleyici bir şeye niçin benzettiğini keşfetmek zorundadır. Bu keşif duygusu, onların hayal gücünü zenginleştirme fırsatı sağladığından, metaforları kullanmak insanlara büyük bir zevk vermektedir (Adıgüzel, 2009).

Metaforlar bir düşünce ve görme biçimidir (Morgan, 1998). Öğrenme aktivitesinin bilinçli olarak ilerlemesi, öğrencide; tekrarlama, analiz ve sentez gücünü sağlamlaştırmak için kullanılabilir (Carter ve Pitcher, 2010). Metaforlar eğitimcilere, iki şey arasında karşılaştırma yapmak, iki şey arasındaki benzerliklere dikkat çekmek veya bir şeyi başka bir şey yerine koyarak açıklamak için fırsat verir. Metafor kullanımında bulunması gereken üç öge vardır. Bunlar; metaforun konusu, metaforun kaynağı ve metaforun konusunu açıklayan açıklayıcı cümledir (Saban, Koçbeker ve Saban, 2006). Örneğin; "Okul aile gibidir." cümlesinde "okul" metaforun konusunu oluşturmaktadır. "Aile" kavramı ise metaforun kaynağını oluşturur ve "gibi" benzetme edatıyla metaforun konusu ve kaynağı arasında bağ kurar. "Çünkü,...." ile başlayan cümle ise metaforun konusu ile kaynağı arasında kurulan bağın nedenini açıklamaktadır. Bu üç öğeden biri eksik olduğunda metafor kullanımı söz konusu değildir.

Metaforları kullanan kişi, bir olgu veya kavramla ilgili birden fazla duygu ve düşünceye sahip olabilir. Ancak, bu duygu ve düşüncelerden kendisine göre en baskın olan hangisiyse onu dile getirmektedir. Bu özelliği metaforların en çok eleştirilen yönlerinden biridir. Bir olgu veya kavramla ilgili benzerlikleri gösterirken farklı özellikleri göz ardı etmemize neden olabilmektedir. Metaforik ifadeler güçlü kavrayışlara sahip olmamızı sağlarken, olgu ve kavramları çarpıtma tehlikesiyle karşı karşıya bırakabilmektedir (Danışman, 2015).

Metaforlar konusunda yapılan çalışmalarda artış görülmektedir. Öğretmen adaylarının okul kavramına ilişkin algıları (Nalçacı ve Bektaş, 2012; Saban, 2008; Saban, Koçbeker ve Saban, 2006); öğrenci, öğretmen, okul yöneticisi, müfettiş ve velilerin okul kavramına ilişkin algılarını (Balcı, 1999; Cerit, 2006; İnbar, 1996; Baker, 1991; Aydoğdu, 2008; Saban, 2008; Akkaya, 2012; Döş, 2011; Martinez, Saulea ve Huber, 2001; Saban, 2004) incelemişlerdir. Saban (2008), ilköğretim birinci kademe öğrencileri, öğretmenleri ve öğretmen adaylarının okul kavramına ilişkin metaforları incelediği çalışmasında 74 metafor üretilmiştir. Aydoğdu (2008) yılında 1515 öğrenci ve 69 öğretmenden oluşan çalışma grubu üzerinde ilköğretim okulundaki öğrenci ve öğretmenlerin sahip oldukları okul algılarını metaforlar yoluyla analiz etmiştir. Akkaya (2012) ise 6 lisede bulunan 576 öğrenci ve 55 öğretmenden oluşan çalışma grubu üzerinde öğrenci ve öğretmenlerin okul ve ideal okul kavramına ilişkin algılarını metaforlar yoluyla ortaya koymaya çalışmıştır.

Bu çalışmada Bişkek Türk İlk ve Ortaokulu'nda (BTİOO) görev yapan öğretmenler ve öğrenim gören öğrencilerin "okul" kavramına ilişkin duygu ve düşüncelerin neler olduğu metaforlar yoluyla ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Amaç

Bişkek Türk İlk ve Orta Okulunda öğrenim öğrenciler ile aynı okulda görev yapan öğretmenlerin "okul" kavramıyla ilgili duygu ve düşüncelerini metaforlar yoluyla ortaya koymalarını sağlamaktır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki araştırma sorularına cevap aranmaktadır.

- a) BTİOO' da öğrenim gören öğrencilerin ve görev yapan öğretmenlerin "okul" kavramıyla ilgili ürettikleri metaforlar nelerdir?
- b) BTİOO' da sınıf düzeyi bakımından üretilen metaforlar arasında bir farklılık var mı?
- c) BTİOO' da öğrenim gören öğrencilerin cinsiyet değişkeniyle ürettikleri metaforlar arasında bir ilişki var mı?
- d) BTİOO' da öğrenciler ve öğretmenler tarafından üretilen metaforlar arasında benzerlik veya farklılık var mı?

Yöntem

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim deseni kullanılmıştır. Olgu bilim deseni, farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanmaktadır. Olgu bilim araştırmaları kesin ve genellenebilir sonuçlar ortaya koymayabilir. Ancak bir olguyu daha iyi tanımamıza ve anlamamıza yardımcı olacak sonuçlar

sağlayacak örnekler, açıklamalar ve yaşantılar ortaya koyabilir (Büyüköztürk ve diğerleri, 2015). Bu çalışmada Bişkek Türk İlk ve Ortaokulu'nda öğrenim gören öğrencilerin "okul" kavramına ilişkin duygu ve düşüncelerin neler olduğu ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu 2015/2016 eğitim öğretim yılında Bişkek Türk İlk ve Ortaokulu'nda öğrenim gören; 97 ilkokul ve 159 ortaokul ile Bişkek Türk İlk ve Ortaokulu'nda görev yapan 17 öğretmen oluşturmaktadır. Çalışma grubu olarak BTİOO'nun seçilmesinin nedeni; araştırmacının bu kurumda önceki yıllarda görev yapmış olması, okul yöneticilerinin araştırma için gereken kolaylığı göstermeleri, öğrencilerin Türkçeyi kullanım becerilerinin yeterli düzeyde olması etkili olmuştur.

Uygulama çalışmasına; 3. sınıftan 37 öğrenci, 4.sınıftan 60 öğrenci, 5.sınıftan 62 öğrenci, 6.sınıftan 38 öğrenci, 7. sınıftan 31 öğrenci ve 8. sınıftan 28 öğrenci olmak üzere toplam 256 kişi katılmıştır. Çalışma grubuna ilişkin istatistiki bilgiler tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1: Çalışma Grubuna İlişkin İstatistiki Bilgiler

Sınıflar	Demografik Bilgiler	N (%)
Öğrenciler	Erkek	134 (% 52,3)
	Kız	122 (% 47,7)
	3. sınıf	37 (% 14,4)
	4.sınıf	60 (% 23,4)
	5.sınıf	62 (% 24,2)
	6.sınıf	38 (% 14,8)
	7.sınıf	31 (% 12,1)
	8.sınıf	28 (% 10,9)
Öğretmenler	Bay	11 (% 73,3)
	Bayan	5 (% 26,7)

Araştırmaya katılan 256 öğrencinin 134' ü (% 52,3) erkek ve 122'si (% 47,7) kızdır. Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin cinsiyet bakımından birbirine yakın bir dağılım göstermektedir. Öğrencilerin; 37'si (14,4) üçüncü sınıfta, 60'ı (% 23,4) dördüncü sınıfta, 62'si (%24,2) beşinci sınıfta, 38' i (%14,8) altıncı sınıfta, 31' i (% 12,1) yedinci sınıfta ve 28' i (% 10,9) sekizinci sınıfta öğrenim görmektedirler. BTİOO' da; 3, 4, 5 ve 6. sınıflar ikişer şube, 7 ve 8. sınıflar birer şubeden oluşmaktadır. 7. ve 8. sınıfların birer şube olmasının nedeni, özel okulların yedinci sınıfta İngilizce ve Rusça dillerinde hazırlık eğitimi vermesinden dolayı öğrencilerin okuldan ayrılmalarıdır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin 11' i (% 68,8) erkek, 5' ü (% 31,2) bayandır. Kırgızistan, Türkiye' den mesafe anlamında uzak bir ülke olduğundan görev yapan erkek öğretmen sayısı daha fazladır.

Verilerin Toplanması

Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen iki aşamalı bir form kullanılmıştır. Bu formda öncelikle çalışma hakkında bilgi veren yönerge kısmı yer almaktadır. Katılımcıların ürettikleri metaforun cinsiyete ve sınıf düzeyine göre değişip değişmediğini belirlemek için "Cinsiyetiniz?" ve "Sınıfınız" sorusuna yer verilmiştir. Daha sonra formun birinci aşamasında "Okul gibidir." kısmıyla öğrenci ve öğretmenlerin zihinsel algılarında "okul" kavramını neyle ilişkilendirdiklerini ifade etmeleri istenmektedir. İkinci aşamasında "Çünkü....." ile başlayan kısımda ise "okul" kavramıyla ilişkilendirdikleri metaforların nedenini açıklamaları istenmektedir.

Araştırmacı, çalışma konusuna karar verdikten sonra BTİOO okul müdürünü 04.12.2015 tarihinde ziyaret ederek çalışmanın amacı anlatmış ve görevli bulunduğu okulda çalışma yapılıp yapılamayacağı sormuştur. Okul Müdürü M.Y., böyle bir çalışmanın yapılmasında herhangi bir sakınca olmadığını belirtmiştir. Uygulama çalışmasının 09.12.2015 tarihinde yapılmasının uygun olacağını ifade etmiştir.

Araştırmacı 09.12.2015 tarihinde ilk dersin başladığı saatte okula ulaşmış ve derse giren öğretmenlere yapılacak çalışma anlatılmış ve öğretmenler için hazırlanan çalışma kâğıtları verilmiştir. Ayrıca, sınıflarda yapılacak uygulama çalışması için izin istenmiştir. Yazılı sınav uygulaması olan sınıflara başka bir derste uygulama çalışmasının yapılması kararlaştırılmıştır. Uygulama çalışmasının tamamında araştırmacı bizzat yer almıştır. Çalışma kâğıtları öğrencilere araştırmacı tarafından dağıtılmış, öğrencilere çalışmanın amacıyla ilgili gerekli bilgiler verilmiştir. Çalışma sırasında öğrencilere yeteri kadar süre verilmiş, çalışmalarını tamamlayan öğrencilerden çalışma kâğıtları toplanmıştır. Uygulama çalışması saat 13.30' da tamamlanmıştır.

Uygulama çalışması 2. sınıftan başlayarak 8. sınıflar dâhil olmak üzere 09.12.2015 tarihinde BTİOO 'da bulunan ve isteyen bütün öğrencilerin çalışmaya katılması kararlaştırılmıştır. Ancak 3. sınıflarda yapılan uygulamalarda öğrencilerin zorlandıkları gözlemlendiğinden 2. sınıflar uygulama çalışmasının dışında bırakılmıştır.

Verilerin Analizi

Bu çalışmada elde edilen veriler içerik analizi tekniği ile çözümlenmiştir. İçerik analizi, insan davranışlarını ve doğasını doğrudan olmayan yollarla belirleme ve üzerinde doğrudan olmayan yollarla çalışmaya imkân tanıyan bir tekniktir (Büyüköztürk ve diğerleri, 2015). Başka bir tanıma göre içerik analizi, her türlü sözel ve yazılı verinin araştırma problemini aydınlatacak şekilde sınıflandırılması, özetlenmesi, veriler içerisindeki belirli

değişkenlerin veya kavramların ölçülerek anlamlandırılması amacıyla kategorilere ayrılması olarak ifade edilmiştir (Böke ve diğerleri, 2014). Bu çalışmada katılımcıların ürettikleri metaforlar ve bu metaforlarla ifade edilmeye çalışılan anlamlar beş aşamada analiz edilmiştir.

Bu aşamalar; adlandırma aşaması, eleme aşaması, kategori geliştirme aşaması, geçerlik ve güvenilirliği sağlama aşaması ve verilerin SPSS programına aktararak frekans ve yüzdelerinin hesaplanması aşaması olarak sıralanmıştır.

1. Adlandırma Aşaması: Öğrenci uygulama formları sınıflara göre ayrı ayrı tasnif edildi. Daha sonra 8. sınıftan başlayarak arka arkaya sıralandı. Her bir çalışma formuna birden başlayarak numara verildi. Her sınıf düzeyinde kaç öğrencinin, öğrenci formlarını doldurduğu tespit edildi. Doldurulan form sayısı ile okuldan alınan sınıf mevcutları karşılaştırıldı. Karşılaştırma sonuçlarına göre; 3. sınıflarda 7, 4. sınıflarda 3, 5. sınıflarda 2, 7. sınıflarda 2 kişinin doldurmadığı belirlendi. 8. sınıfların tamamı çalışmaya katılırken, 6. sınıflarda verilen listedeki sayıdan bir kişinin fazla olduğu belirlendi. Bunun nedeni listenin çıktı olarak alındığı tarihten sonra nakil gelen öğrenci olabileceği şeklinde ifade edildi. Bu aşamanın sonunda toplam 256 öğrencinin çalışma formlarını doldurduğu tespit edildi. Uygulama formlarında yer alan "okul" kavramıyla ilgili metafor ifadeleri belirlenerek listelenmiştir.

Öğretmenler tarafından doldurulan uygulama formları birden başlayarak sıralandı. Toplam 16 öğretmenin uygulamaya katıldığı tespit edildi. Öğretmenler tarafından üretilen metafor ifadeleri eleme aşamasında kolaylık sağlaması açısından listelenmiştir.

2. Eleme Aşaması: Bu aşamada öğrenciler tarafından doldurulan uygulama formlarında yer alan metafor ifadeleri ve metaforları açıklayan hedef cümleler tek tek incelenmiştir. Metafor olarak kabul edilemeyecek ifadelerin (örn: okul, katı, sağlıklı, sevdiğimiz vb) yer aldığı uygulama formları ile kaynak metafor ile hedef açıklama arasında uyumsuz olan çalışmalar uygulamadan çıkarılmıştır. Çalışma sonunda 256 öğrencinin doldurduğu çalışma formlarından 193' ü yani, % 75, 3' ü (n= 193) değerlendirilmeye alınmıştır.

Öğretmenlere uygulanan 16 uygulama formundan 1 tanesi "okul" kavramını açıklamadığından dolayı elenmiş, 15 uygulama formu (% 93,7) değerlendirmeye alınmıştır.

3. Kategori Geliştirme Aşaması: Eleme aşamasından sonra değerlendirmeye alınan metaforlar yeniden listelenmiştir. Birbiriyle anlamca örtüşen metaforlar birleştirilmiştir. Çalışmada toplam 52 metafor üretilmiştir. Metaforların belli kategoriler altında ifade edilmesinde Saban'ın (2008) gerçekleştirmiş olduğu "Okula ilişkin metaforlar" adlı çalışmada belirlediği kategori ifadelerinden yararlanılmıştır. Saban'ın belirlediği 10 kavramsal kategori ifadesi aynen veya kısmi değişiklikler yapılarak kullanılmıştır. Öğrenciler ve öğretmenler tarafından üretilen her bir metaforun anlamını en iyi şekilde yansıttığı düşünülen uygulama

formundaki örnek bir açıklamaya yer verilmiştir. Metafor ifadeleri ve açıklama cümlesi aslına bağlı kalınarak ve ifade ettiği anlam bozulmayacak şekilde aynen veya kısmen düzeltilerek aktarılmıştır. Aktarma işlemi yapılırken bazı kodlamalar kullanılmıştır. Örneğin; öğrenciler için "T" kodu ve sınıfı için; 3,4,5,6,7,8 rakamları cinsiyeti için; erkekler için "E" ve Kızlar için "K" sembolleri (örneğin; "T6E"; 6. sınıftan bir erkek öğrenci gibi) ve uygulama çalışmalarındaki sıra numarası belirtilerek kodlanmıştır. Öğretmenler için "M" ve adlandırma aşamasında verilen sıra numarası ve erkekler için "E" ve Kadınlar için "K" sembolleri (örneğin; "M10K" çalışma formunda 10. sıradaki erkek öğretmen gibi) kullanılarak çalışmanın kime ait olduğu parantez içinde belirtilmiştir.

4. Geçerlik ve Güvenirliğin Sağlanması: Nitel araştırmalarda elde edilen verilerin analizinde ve sonuçlarının değerlendirilmesinde en önemli ölçüt araştırmanın geçerlik ve güvenilirlik değerine bağlıdır (Büyüköztürk ve diğerleri, 2015). Nitel araştırmalarda verilerin ayrıntılı olarak rapor edilmesi ve araştırmacının sonuçlara nasıl ulaştığını açıklaması nitel bir araştırmada geçerliğin önemli ölçütleri arasında yer almaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013; 291). Bu çalışmada; çalışma grubunun özellikleri, çalışma grubunun seçilme nedenleri, veri toplama işleminin nasıl gerçekleştiği, verilerin analizinin nasıl yapıldığı, dokuz kategorinin nasıl oluşturulduğu araştırmacı tarafından ayrıntılı olarak anlatılmıştır. Ayrıca elde edilen 52 metaforu en iyi şekilde açıkladığı kabul edilen uygulama örneklerine bulgular kısmında yer verilmiştir.

Araştırmada 52 kavramsal metafor üretilmiştir. Bu metaforlar listelenmiş ve metaforların ifade ettiği anlamlara göre dokuz kategoriye dağıtılmıştır. Metaforlar listesi ve kategorik başlıkları içeren liste Manas Üniversitesi'nde eğitim bilimleri ana bilim dalında görev yapan iki azaltılmasının doktoralı uzmana incelemesi için verilmiştir. Uzmanlara kategorik başlıklarının Saban'ın (2008) çalışmasından elde edildiğini, kavramsal metaforların benzer şekilde dağıtılmaya çalışıldığı ifade edildi. Hayat, su, arkadaş gibi metaforların farklı anlamlarda birden fazla kullanımının ortaya çıktığı anlatıldı. Uzmanlar bunun mümkün olabileceğini belirttiler. Kategori sayısının uygun olup olmayacağı sorulduğunda dokuz kategorinin uygun olduğu yönünde görüş belirtildi. Uzmanların yaptığı eşleştirmelerle araştırmacı tarafından yapılan eşleştirmeler karşılaştırılarak güvenirliliğin sağlanıp sağlanmadığını ortaya koymak için uyuşum yüzdesi hesaplanmıştır. Miles ve Hiberman (1994), içerik analizinin kullanıldığı araştırmalarda farklı araştırmacılarla kodlanıp kodlamalar arasındaki uyuşum güvenirliliğine bakılması ve bu yüzdenin %70 ve üzerinde olması gerektiğini ifade etmiştir (Aktaran: Dünder, 2015). Miles ve Hiberman'ın uyuşum yüzdesini hesaplama formülü şu şekildedir: Güvenirlik = görüş birliği / görüş birliği + görüş ayrılığı X 100) kullanılarak hesaplanmıştır. Buna göre uyuşum yüzdesi; 45 / 45+7 X 100 = %

86 olarak hesaplanmıştır. Uzmanların belirttiği görüş doğrultusunda 7 metafor belirtilen kategori altında toplanmıştır.

5. Verilerin Frekans ve Yüzdelerinin Hesaplanması: Bu aşamada elenen uygulama formları sıralamadan çıkarılmıştır. 52 kavramsal metafor on kategori altında toplanmıştır. Daha sonra bu kategorik başlıklara ve kategorik başlıklar altında yer verilen metaforlara ilişkin frekans (f) ve yüzde (%) değerleri hesaplanmıştır.

Bulgular ve Yorum

Bu bölümde elde edilen bulgular araştırma sorularının sırasına göre düzenlenmiştir. İlk olarak öğretmen ve öğrenciler tarafından oluşturulan 52 kavramsal metafor, içerdikleri anlam bakımından on kategorik başlık altında ele alınmıştır. Bu kategorik başlıklar altında toplanan metaforların hangileri olduğu, metaforlara ilişkin frekans değerleri tablo 2' de gösterilmiştir. Daha sonra içerdikleri anlam bakımından on kategorik başlık altında toplanan metaforlara ilişkin uygulama örneklerine yer verilmiştir:

a) BTİOO' da öğrenim gören öğrencilerin ve görev yapan öğretmenlerin "okul" kavramıyla ilgili ürettikleri metaforlar nelerdir?

Katılımcılar okul kavramını; *"ev, aile, sevgi, arkadaş, tatlı, Türkiyem, kitap, eğitim yuvası, bilgi evi, öğretmen, güneş, kütüphane, gazete, ağaç, çarşı, ışık, kalp, su, doğa, vitamin, akıl küpü, hayat, çiçek, park, cennet, eğlence yeri, iş yeri, meslek, arı kovani, hapisane, eziyet yeri, cehennem, zindan, korku tüneli, defter, geleceğe tutulan ışık, hayal, insan, çocuk, dünya, çiğ köfte, fragman, Türk Bayrağı, kaplumbağa, fabrika, yağmur, bariyer, anahtar, çanta, bilgisayar, internet, süzgeç, buzdolabı"* gibidir şeklinde 52 kavramsal metafor ile dile getirmişlerdir. Öğrenciler toplam 49, öğretmenlerde 10 kavramsal metafor üretmişlerdir. En çok metafor üretilen kategoriden en aza doğru sıraladığımızda; bilgi ve aydınlanma yeri olarak okul (f=62, % 30), sevgi ve dayanışma yeri olarak (f=55, % 26,4), yaşam alanı ve sosyalleşme aracı olarak okul (f= 38, % 18,2), hoş ve güzel bir yer olarak okul (f=16, % 7,7), geleceğin umudu ve güvencesi olarak okul (f= 15, % 7,2), disiplin ve kontrol merkezi olarak okul (f=7, % 3,3), araç olarak okul (f=6, % 2,9), büyüme ve olgunlaşma yeri olarak okul (f=2, % 0,9) ve yol gösterici ve yönlendirici yer olarak okul (f=1, % 0,5) şeklinde ortaya çıkmıştır. Tablo 2' de katılımcılar tarafından üretilen metaforların içerdikleri anlamlara göre oluşturulan kategoriler ve frekansları verilmiştir.

Tablo 2: Metaforların Kategorilere Göre Dağılımı

Kategoriler (10)	f	%	Metaforlar	f
<i>Sevgi ve Dayanışma Yeri Olarak Okul</i> (55)			ev (42), aile (11), sevgi (1), tatlı (1)	
		26,4		
<i>Bilgi Edinme ve Aydınlanma Yeri Olarak Okul</i> (68) (% 30)			kitap (20), eğitim yuvası (20), ev (2), aile (3), öğretmen (5), arkadaş (2), güneş (1), kütüphane (1), ağaç (3), ışık (1), kalp (2), su (1), vitamin (1), akıl küpü (1), Hayat (5)	
<i>Hoş ve Güzel Bir Yer Olarak Okul</i> (13) (7,7)			çiçek (6), park (2), cennet (2), eğlence yeri (2), su (1)	
<i>İş ve Çalışma Merkezi Olarak Okul</i> (5) (2,9)			meslek (1), arı kovanı (1), iş yeri (1), su (1), fabrika (1)	
<i>Geleceğin Umudu ve Güvencesi Olarak Okul</i> (15) (7,2)			hayat (1), gazete (1), bilgi ağacı (1), Türkiye'm (1), geleceğe tutulan ışık (4), aile (5), hayal (1)	
<i>Disiplin ve Kontrol Merkezi Olarak Okul</i> (7) (3,3)			hapishane (1), ev (1), eziyet yeri (1), cehennem (1), zindan (1), korku tüneli (1), defter (1)	
<i>Yaşam Alanı ve Sosyalleşme Aracı</i> (38) (18,2)			ev (21), aile (1), insan (1), dünya (1), çığ köfte (1), fragman (1), Türk Bayrağı (1), arkadaş (2), hayat (4), tatlı (1), yağmur (1), doğa (1), çarşı (1)	
<i>Yol Gösterici ve Yönlendirici Yer Olarak Okul</i> (1) (0,5)			rampa (1)	
<i>Araç Olarak Okul</i> (6) (2,9)			anahtar (1), çanta (1), bilgisayar (1), internet (1), süzgeç (1), buzdolabı (1)	
<i>Büyüme ve Olgunlaşma Yeri Olarak Okul</i> (3) (0,9)			çocuk (1), hayat (1), kaplumbağa (1)	

Tablo 2'de gösterilmekte olan ve katılımcılar tarafından en çok üretilen metaforlar şu şekilde sıralayabiliriz. "Okul" kavramıyla ilgili duygu ve düşüncelerini ifade ederken kullandıkları metafor "ev" (f=66, % 31,7) olmuştur. Ev metaforunu ifade ederken; "ikinci ev", "büyük bir ev", "insanın yuvası", "yuva", "ikinci yuva", "evim", "en büyük yuva" gibi farklı şekillerde ifade etmişlerdir. Bu ifadelerin hepsi "ev" metaforu altında toplanmış, içerdikleri anlamlara göre farklı kategorik başlıklar altında toplanmıştır. "Aile" metaforu (f=20, % 9,6)da katılımcılar tarafından en çok tercih edilen ikinci metafordur. Katılımcılar, "aile" kavramına farklı anlamlar yükleyerek çeşitli açılardan okul kavramıyla özdeşleştirmişlerdir. Aile metaforunu ifade ederken; "anne", "anne-baba" kavramlarını da kullanmışlardır. "Okul" kavramıyla en çok özdeşleşen bir diğer metafor ifadesi de "kitap" (f=18, % 8,6) olmuştur. Kitap kavramıyla anlatmak istedikleri duygu ve düşüncelerini, "sözlük" ve "büyük bir kitap" ifadeleriyle aynı anlama gelecek şekilde farklı ifade örnekleriyle sunmuşlardır. "Eğitim yuvası" metaforunu (16, % 7,6) okulun gerçek işlevine vurgu yapmak için iki farklı alt başlığın anlamını içerecek şekilde kullanmışlardır. Okulun işlevini anlatırken; "eğitim yeri",

"yuva", "öğretim yuvası", "öğretim yeri" ve "ilim öğrenme yeri" gibi farklı ifadeleri kullanmışlardır. Katılımcılar tarafından farklı anlama gelecek şekilde kullanılan metafor "hayat" veya "yaşam" metaforu (f=11, %5,2) olmuştur. Ayrıca, birden fazla katılımcı tarafından ifade edilen diğer metaforlar ise şöyledir: "çiçek" (f=6, % 2,9), "öğretmen" (f=5, % 2,4), "geleceğe tutulan ışık" (f=4, % 1,9), "bilgi evi" (f=4, % 1,9), "arkadaş" (f=4, % 1,9), "ağaç" (f=3, % 1,4) olmuştur.

Kategorik başlıklar altında toplanan metaforlar, metaforlara ilişkin frekans ve yüzdeleriyle uygulama formlarına ilişkin örneklere yer verilmiştir.

1. Sevgi ve Dayanışma Yeri Olarak Okul

Bu kategoride okul kavramıyla ilgili toplam dört metafor üretilmiştir. "Ev" katılımcılar tarafından en çok (f=42, % 20,1) üretilen metafor olmuştur. "Ev" içinde sevdiği insanların yaşadığı, mutlu olduğu yer anlamında kullanılmıştır. Katılımcılar bu düşüncelerini *"Okul ikinci ev gibidir. Çünkü beni seven arkadaşlarım oradadır. Beni seven öğretmenlerim yanımdadır. Okul beni yetiştirir ve korur. Kendimi bu okulda evdeymişim gibi rahat hissederim. Sonrasını bilemiyorum. Bu okulda kalbim sevgi ile dolar. Bu okula yazıldığım için şükür etmeliyim (T4K119)"* şeklinde dile getirmişlerdir. Katılımcılar "aile" metaforuyla (f=11, %5,2) okul içinde yer alan öğretmenleri, öğrencileri, yöneticileri aileyi oluşturan anne, baba, kardeşe benzeterek; *"Okul aile gibidir. Çünkü kız hocalar annem, erkek hocalar babam gibidir. Onları çok severim. Bazen bana kızlar ama yine de annem-babam gibidir (T4K181)"* ifade etmiştir. Yine aile kavramıyla özdeşleşen aile üyelerinin birbirini sevmeye duyusunu ve yardımlaşma davranışını; *"Okul aile gibidir. Çünkü okulda yardımlaşma ve dayanışma vardır (ME5)"* şeklinde ifade etmiştir. Bu kategori altında toplanan ve okulun sevgi ve paylaşma yeri olduğunu katılımcılar tatlı (f=1, % 0,4) ve sevgi (f=1, % 0,4) metaforlarıyla ifade etmişlerdir. Bu kavramlarla ilgili düşüncelerini; *"Okul tatlı gibidir. Çünkü; herkes arkadaşır. Herkes birbirini ve paylaşmayı sever." (T4E184). "Okul sevgi gibidir. Çünkü öğretmenler bize sevgi gösterir (T4K148)"* şeklinde dile getirmişlerdir.

2. Bilgi Edinme ve Aydınlanma Yeri Olarak Okul

Okul denilince aklımıza ilk gelen şey okulun bilgi edinme yeri olduğudur. Okulu eğitim yeri, bilgi öğrenilen yer olduğunu en güzel ifade eden bir diğer metafor da "bilgi yuvası" (f=20, % 9,6) olmuştur. Katılımcılar bu düşüncelerini *"Okul ilim öğrenme yeri (bilgi yuvası) gibidir. Çünkü oku, yaradan rabbinin adıyla oku, ilim öğren, yanlış doğruyu öğren (diye söylemiş) (T8E3)"* diyerek düşüncelerini aktarmışlardır. "Okul" kavramı en çok bilgi

edinmek için kullanılan bir nesne olan "kitap" (f=17, % 8,1) metaforuyla *"Okul kitap gibidir. Çünkü kitabı okudukça, kitabın içine doğru girdikçe bir ışık (bilginin aydınlığı) belirir. Okulda kitap gibidir. İçine girince bilgi ediniriz ve bizi ışıyla aydınlatır (T8K15)"* şeklinde ifade edilmiştir. Okulda öğrenciden sonra olmazsa olmazlarından olan bir diğer varlık öğretmendir. Öğretmenler okulun esas amacını yerine getiren kişilerdir. Katılımcılar bu düşüncelerini: *" Okul öğretmen gibidir. Çünkü okumayı yazmayı burada öğreniriz. Bununla beraber iyiyi ve kötüyü, çirkin ile güzeli vb. gibi şeyleri de okulda öğreniriz (T7K39)."* şeklinde dile getirmişlerdir. Bu başat metaforlar dışında okul kavramına katılımcıların yükledikleri anlama ilişkin diğer çalışma örnekleri şunlardır; *"Okul ağaç gibidir. Çünkü nasıl ağaç olmazsa oksijen olmaz. Okulda olmazsa bilgi olmaz (T6K55)." "Okul anne gibidir. Çünkü okulda bize annemiz gibi bilgiler öğretir (T5E172)." "Okul kalp gibidir. Çünkü eğitimin başladığı yer okuldur. Nasıl ki bir insanın vücudu kalp olmazsa yaşayamaz. Okul olmazsa eğitim öğretim de olmaz (T6K62)." "Okul güneş gibidir. Çünkü öğretmenlerin her ders verişinde biraz daha aydınlanıyoruz. Geleceğin doktoru, öğretmeni, avukatı polisi vb. oluyoruz. Kısaca adam olup devletimize hayırlı evlat oluyoruz (T4K139)." "Okul vitamin gibidir. Çünkü ne kadar içersen (bilgi edinirsen) o kadar sana yararı olur, ama içmezsen (bilgi öğrenmezsen) ve ona (okula) yakın durmazsan asla ondan yararlanamazsın (T6E66)."*

3. Hoş ve Güzel Bir Yer Olarak Okul

Okul, katılımcılar tarafından güzel vakit geçirilen yer olarak ön plana çıkmaktadır. Bu başlık altında üretilen metaforlar "çiçek (f=6, % 2,8), park (f=2, % 0,9), cennet (f=2, % 0,9), eğlence yeri (f=2, % 0,9) eğitim yuvası (f=3, % 1,4) ve su (f=1, % 0,4) şeklindedir. Bu metafor kavramlarına ilişkin duygu ve düşüncelerini katılımcılar uygulama formlarına şu şekilde yansıtmışlardır: *"Okul çiçek gibidir. Çünkü okulumuz (çiçek gibi) çok güzel...(T5K110)." "Okul park gibidir. Çünkü çok güzel arkadaşlar edinebiliriz. Sosyal faaliyetlere katılabiliriz, eğleniriz (T4E122)." "Okul su gibidir. Çünkü(okulda) zaman su gibi akıp gider. Dersin tam keyifli zamanında ders biter... Dersler daha uzun olmalı bence. Hayatımda ilk defa bu kadar bu kadar büyük ve güzel bir okul gördüm (T4E183)." "Okul eğlence yeri gibidir. Çünkü evde sıkılırız. Okula gelince eğlenmeye başlarız. Evde yapacak bir şey bulamadığımız için okul bana eğlenceli bir yer gibidir...(T4K143)."*

4. İş ve Çalışma Merkezi Olarak Okul

Bu kategorik başlık altında toplanan beş metafor kavramı bulunmaktadır. Bu metaforların her birinin frekansı bir (her birinin oranı% 0,4) olarak gerçekleşmiştir. Okul, "iş yeri, meslek, arı

kovanı fabrika ve su" metaforlarıyla özdeşleştirilmiştir. Bunlara ilişkin katılımcıların duygu ve düşüncelerini şu şekilde dile getirmişlerdir: *"Okul iş yeri gibidir. Çünkü işe gider gelir gibi okula gidip geliyoruz. Tamda büyükler gibi (T6K44)."* *"Okul arı kovanı gibidir. Çünkü cıvıl cıvıl bir yerdir. İçinde bir sürü arı gibi çocuklar var. Okulda herkes her tarafa koşuşturuyor (T5K85)."* *"Okul fabrika gibidir. Çünkü nasıl fabrikaya işlenmemiş ham maddeler gelir ve sonuçta çeşitli işlemlerden geçerek nitelikli bir ürün haline geliyorsa, okulda öğrencileri çeşitli işlemlerden geçirerek, onları nitelikli bir birey haline getirir (ME6)."*

5. Geleceğin Umudu ve Güvencesi Olarak Okul

Bu başlık altında toplanan metaforlar; " aile (anne) (f=5, % 2,4), geleceğe tutulan ışık (f=4, % 1,9), hayat (f=1, % 0,4), gazete (f=1, % 0,4), bilgi ağacı (f=1, % 0,4), Türkiyem (f=1, % 0,4) ve hayal (f=1, % 0,4) şeklindedir. Bişkek Türk İlk ve Ortaokulu ilk defa 2015-2016 eğitim öğretim yılında Türk vatandaşı olmayan ailelerin çocuklarını okula sınırlı sayıda kaydetmeye başlamıştır. Bu öğrenci Türkçe cümlelerle kendini çok iyi ifade edememesine rağmen düşüncelerini şu şekilde dile getirmiştir: *"Okul hayal gibidir. Çünkü benim hayalim Türkçe öğrenip, Türkiye'ye gitmek ve Türkiye'de okumak (T5K187).* Yine ilginç benzetmelerden biri de içindeki vatan özlemiyle birleştirerek geleceği için okulun gerekli olduğunu içinde öğrenim gördüğü okulla ülkemizin bir takım özelliklerini karşılaştırarak; *"Okul Türkiye'm gibidir. Çünkü her yer uygun ve mükemmel... Burada arkadaşlık, sevgi çok var. Güvenlik eğitim çok... Gelecek için okul gerek (T4K195)* şeklinde dile getirmiştir. Bu kategoride ifade edilen diğer metaforlara ilişkin çalışma örnekleri şunlardır: *"Okul gazete gibidir. Çünkü hem farklı bilgiler öğreniliyor ve farklı olaylar oluyor. İnsan bazen sıkılıyor ama çoğunlukla geleceğe hazırlanıyor (T8K16)."* *"Okul hayat gibidir. Çünkü geleceğini belirler. Okursan geleceğin güzel olur, okumazsan iyi olmaz (T6K57)."* *"Okul anne gibidir. Çünkü bizi geleceğe hazırlar, eğitir ve büyütür (T6K186)."* *"Okul geleceğe tutulan ışık gibidir. Çünkü bizi geleceğe hazırlar. Meslek ediniriz. Bazen sinir bozucu olsa da çok güzeldir... (T5K173)."*

6. Disiplin ve Kontrol Merkezi Olarak Okul

Bu kategoride "hapishane (f=1, % 0,4), ev (f=1, % 0,4), eziyet yeri (f=1, % 0,4), cehennem (f=1, % 0,4), zindan (f=1, % 0,4), korku tüneli (f=1, % 0,4) ve (yırtık pırtık) defter (f=1, % 0,4)" metaforlarıyla katılımcıların "okul" kavramına ilişkin olumsuz duygu ve düşüncelerini ifade etmişlerdir. Katılımcıların bu duygu ve düşüncelerini uygulama formlarında şu şekilde ifade etmişlerdir: *"Okul hapishane gibidir. Çünkü sürekli hocalardan azar işitip, erkeklerden dayak yiyoruz (T7K30)."* *"Okul zindan gibidir. Çünkü bütün dersleri*

anlamak zor. Hocanın sorduğu soruyu bilmemek kötü oluyor. Ders kolay geçiyor ama sınav zor geçiyor (T8E10)." *"Okul cehennem gibidir. Çünkü olabildiğince kötü şeyler yaptırırlar. Eğer ödevi bitiremezsen hayatın sonu olur ama bunlara rağmen çok şey öğreniyoruz (T8K1)."* *"Okul eziyet evi gibidir. Çünkü... okulda istemeden çalışmamız ve yorulmamızdır. Okulda arkadaşlarım olmasaydı ölür giderdim (T7K31)."* *"Okul korku tüneli gibidir. Çünkü bir girdin mi geri çıkamıyorsun (T7K36)."* *"Okul ev gibidir. Çünkü evden izinsiz çıkılmaz, okuldan da izinsiz çıkılmaz...(T7K42)."* *"Okul yırtık pırtık defter gibidir. Çünkü okulda canımızı çıkarıyorlar ve bir sürü ödev veriliyor. Ödev verilirse okul olmamalı (T5E111)."*

7. Yaşam Alanı ve Sosyalleşme Aracı Olarak Okul

Bu kategorik başlık altında "ev (f=21, % 10), hayat (f=4, % 1,9), arkadaş (f=2, % 0,9), aile (f=1, % 0,4), insan (f=1, % 0,4), dünya (f=1, % 0,4), çığ köfte (f=1, % 0,4), fragman (f=1, % 0,4), Türk Bayrağı (f=1, % 0,4), tatlı (f=1, % 0,4), yağmur (f=1, % 0,4), çarşı (f=1, % 0,4) ve doğa (f=1, % 0,4)" metaforlarıdır. Bu metaforlara ilişkin örnekler şunlardır: *"Okul yağmur gibidir. Çünkü gerekli önlemler alındığında ve yönlendirmeler yapıldığında kitleleri ve toplumları besleyerek büyük katkı sağlar. Gerekli tedbirler alınmadığında ise toplumları büyük bir yozlaşma ve yıkıma götürebilir (ME3)."* *"Okul hayat gibidir. Çünkü sen ondan vazgeçersen de okul senden vazgeçmez (ME2)."* *"Okul hayat gibidir. Çünkü okulu yakıp yıkarlarsa benim hayatım söner (T6B73)."* *"Okul ev gibidir. Çünkü çoğu zamanımızı okulda geçiririz (T7K24)."* *"Okul Türk Bayrağı gibidir. Çünkü Türkiye'yi temsil eder, vatanımızı temsil eder...(T6E72)."* *"Okul fragman gibidir. Çünkü hayatın zor ve kolay yönleriyle ilk defa karşılaştığımız yerdir. Yeri gelince ağlatan, yeri gelince güldüren; yeni insanlarla, yeni fikirlerle karşılaştığımız hayat fragmanıdır (T8K5)."* *"Okul çarşı gibidir. Çünkü bir sürü insan var. Herkes istediği gibi oyun oynayabiliyor ve dolaşabiliyor. Farklı ortamlar var...(T8E12)."* *"Okul dünya gibidir. Çünkü her türlü faaliyet vardır (T5E189)."* *"Okul çığ köfte gibidir. Çünkü ilk başta biraz zorlanır ve sonra o acıya alışmaya başlarsın (Okuldaki derslere uyum sağlamak, kurallara uymak başta zor gelse de zamanla alışırısın). Ayrıca okul denilince aklıma yemekhanede arkadaşlarımla konuşma, futbol oynama ve sohbet etmek geliyor. Ders gelmiyor. Sınavlardan dolayı stres ve korku yaşıyorum (T7E191)."* *"Okul tatlı gibidir. Çünkü hayatın devamı için zorunlu ihtiyaçlardan sonra eğitim gelmektedir... Bu nedenle okul yemek üzerine yenen tatlı gibidir (ME8)."*

8. Yol Gösterici ve Yönlendirici Yer Olarak Okul

Bu kategoride sadece rampa (f=1, % 0,4) metaforu üretilmiştir. Bu metafora ilişkin örnek şöyledir: *"Okul rampa gibidir. Çünkü okulda insan hayatın zorluklarını öğrenir ve daha sonra da o zorluklarla nasıl baş edeceğini (nasıl aşacağını) öğrenir (T8K8)."*

9. Araç Olarak Okul

Bu kategoride "anahtar (f=1, % 0,4), çanta (f=1, % 0,4), bilgisayar (f=1, % 0,4), internet (f=1, % 0,4), süzgeç (f=1, % 0,4) ve buzdolabı (f=1, % 0,4) metaforları üretilmiştir. Bu metaforlara ilişkin çalışma örneklerinden bazıları şunlardır: *"Okul çanta gibidir. Çünkü çantaların dış görünüşleri ile içleri çok farklı gelir bana. Çok sık çantalar bazen çok kullanışsız olur. Çok sık olmayan çantaların içi ise çok kullanışlı olabilir. Okul da böyledir. Önemli olan dış görünüşleri değil içinin de ne denli aktif olduğudur. Öğretmen, idare, veli ve öğrenci arasındaki uyum, eğitim ve öğretime verilen önem, yapılan faaliyetler bir okulun dış görünüşünden daha önemlidir (MK13)."* *"Okul anahtar gibidir. Çünkü bazen çok güzel kapıları açar, bazen de çok kötü kapıları açar (T7K32)."* *"Okul süzgeç gibidir. Çünkü bizim içimizdeki kötü davranışları süzer. Onun yerine bize bilgi verir. İçimiz iyilik ve güzellikle dolar (T5K82)."*

10. Büyüme ve Olgunlaşma Yeri Olarak Okul

Bu kategoride "çocuk (f=1, % 0,4), kaplumbağa (f=1, % 0,4) ve hayat (f=1, % 0,4) metaforları üretilmiştir. Bu metaforlara ilişkin çalışma örnekleri şunlardır: *"Okul hayat gibidir. Çünkü içinde büyür, içinde öğrenirsin. İlk okulda gelişirsin (T5K170)."* *"Okul çocuk gibidir. Çünkü çocuğun ilk yılları nasıl çaba isterse okul açıldığında da, eğitime ilk başlangıçta çok çaba gerektirir. Çocuğa eğitimle donanım kazandırdığınız zaman çocuk güzelleşirse, gelişirse, okula da destek verdiğinizde güzelleşir ve gelişir (MK14)."* *"Okul kaplumbağa gibidir. Çünkü öğrenciler yavaş yavaş gelişir (T5E99)."*

b) Sınıf düzeyi bakımdan üretilen metaforlar arasında bir farklılık var mı?

BTİOO' da; 3. sınıf öğrencileri 7 (% 3,4), 4. sınıf öğrencileri 16 (% 7,7), 5. sınıf öğrencileri 16 (% 7,7); 6. sınıf öğrencileri 14 (% 6,7); 7. sınıf öğrencileri 13 (% 6,25) ve 8. sınıf öğrencileri 12 (% 5,8) metafor üretmişlerdir. En çok metafor üreten sınıflar 4. ve 5. sınıflar olurken en az metafor üreten sınıf ise 3. sınıflar olmuştur.

3. sınıflar; ev (9), eğitim yuvası (3) ve öğretmen (3) metaforlarını üretmişlerdir. 4. sınıflar; ev (10), kitap (9) ve bilgi yuvası (4) metaforlarını, 5. sınıflar; ev (18), aile (5) ve kitap (4) metaforlarını, 6. sınıflar; ev (9), eğitim yuvası (6), aile (3) ve hayat (3) metaforlarını, 7. sınıflar; ev (12), aile (4) ve hayat (2) metaforlarını, 8. sınıflar ise; ev (7), kitap (3) ve eğitim

yuvası (2) metaforlarını başat olarak kullanmışlardır. Sınıflar düzeyinde üretilen metaforlar ve frekansları tablo 3' te verilmiştir.

Tablo 3: Sınıf düzeylerine göre üretilen metaforlar

3. Sınıf		5.Sınıf		7. Sınıf	
Ev	9	Ev	18	Aile	4
Eğitim Yuvası	3	Aile	5	Ev	12
Arkadaş 1		Eğitim Yuvası	3	Kalp	1
Öğretmen	3	Kitap	4	Öğretmen	1
Kitap	1	Hayat	2	Hayat	2
Çiçek	1	Kütüphane	1	Eğitim Yuvası	1
Su	1	Kaplumbağa	1	Dünya	1
4. Sınıf		Dünya	1	Çiğ Köfte	1
Aile	2	Geleceğe Tutulan Işık	2	Korku Tüneli	1
Ev	10	Hayal	1	Eziyet Yeri	1
Sevgi	1	Çiçek	3	Hapishane	1
Tatlı	1	Cennet	2	Anahtar	1
Bilgi Yuvası	4	Defter	1	İş Yeri	1
Arkadaş 2		Süzgeç	1	8. Sınıf	
Güneş	1	Bilgisayar	1	Aile	1
Akıl Küpü	1	Arı Kovanı	1	Ev	7
Öğretmen	2	6.Sınıf		Kitap	3
Hayat	2	Ev	9	Eğitim Yuvası	2
Su	2	Aile	3	Fragman	1
Kitap	9	Vitamin	1	Çarşı	1
İnsan	1	Kalp	1	Gazete	1
Türkiye'm	1	Işık	1	Geleceğe Tutulan Işık	1
Geleceğe Tutulan Işık	1	Ağaç	1	Çiçek	1
Park	2	Kitap	1	Cehennem	1
Eğlence Yeri	2	Eğitim Yuvası	6	Zindan	1
		Hayat	3	İnternet	1
		Türk Bayrağı	1	Bariyer	1
		Doğa	1		
		Çiçek	1		
		Buzdolabı	1		
		Meslek	1		

c) BTİOO' da öğrenim gören öğrencilerin cinsiyet değişkeniyle ürettikleri metaforlar arasında bir ilişki var mı?

Uygulama çalışmasına; 101 kız, 89 erkek öğrenci katılmıştır. Erkekler 30, kızlar ise 29 metafor üretmişlerdir. Kız öğrencilerin en çok kullandığı beş metaforik kavram ve frekansları sırasıyla şöyledir: Ev (25), aile (20), kitap (11), bilgi yuvası (8) ve çiçek (4)' tir. Erkek öğrencilerin en çok kullandığı beş metaforik kavram ve frekansları ise şunlardır: Ev (28), bilgi yuvası (12), aile (8), kitap (7) ve öğretmen (4)' tür. BTİO' da cinsiyet değişkenine ilişkin kız ve erkek öğrencilerin okul kavramıyla özdeşleştirdiği diğer metaforik ifadeler tablo 4' te verilmiştir.

Tablo 4. Cinsiyete göre üretilen metaforlar

<u>Kız Öğrenciler</u>	<u>f</u>	<u>Erkek Öğrenciler f</u>	
Aile	20	Ev	28
Ev	25	Aile (anne)	8
Sevgi	1	Tatlı	1
Bilgi Yuvası	8	Bilgi Yuvası	12
Arkadaş	1	Akıl Küpü	1
Güneş	1	Vitamin	1
Kalp	2	Kitap	7
Işık	1	Öğretmen	4
Kitap	11	Hayat	3
Öğretmen	3	Kütüphane	1
Hayat	3	Türk Bayrağı	1
Türkiye'm	1	Çarşı	1
Geleceğe Tutulan Işık	2	Doğa	1
Su	2	Arkadaş	2
Ağaç	1	Kaplumbağa	1
Fragman	1	Dünya	1
İnsan	1	Çiğ Köfte	1
Gazete	1	Öğretmen	1
Hayal	1	Geleceğe Tutulan Işık	2
Çiçek	4	Çiçek	2
Cennet	2	Park	2
Eğlence Yeri	1	Eğlence Yeri	1
Korku Tüneli	1	Su	1
Eziyet Yeri	1	Defter	1
Hapishane	1	Cehennem	1
Anahtar	1	Zindan	1
Süzgeç	1	Bilgisayar	1
Buzdolabı	1	İnternet	1
Meslek	1	Bariyer	1
Arı Kovanı	1	İş Yeri	1

d) BTİOO' da öğrenciler ve öğretmenler tarafından üretilen metaforlar arasında benzerlik veya farklılık var mı?

BTİO' da öğretmenler öğrencilerle benzer olarak okul kavramına yükledikleri anlamları; aile (5), ağaç (3), hayat (2), tatlı (1) ve arkadaş (1) metaforlarıyla dile getirmişlerdir.

Öğretmenler öğrencilerden farklı olarak da; çanta (1), çocuk (1), yağmur (1) ve fabrika (1) metaforlarıyla okul kavramına farklı bir açıdan yaklaşmışlardır.

Tartışma

Bu çalışmada BTİOO öğrenim gören öğrenciler ile görev yapan öğretmenlerin "okul" kavramıyla ilgili duygu ve düşüncelerini metaforlar aracılığıyla ortaya koymaları istenmiştir. BTİOO' da öğrenim gören öğrencilerin ve görev yapan öğretmenlerin ürettiği metaforlar ifade ettiği anlama göre kategorilere ayrılarak incelenmiştir. Metaforları kategorize ederken Saban'ın (2008) gerçekleştirmiş olduğu "Okula ilişkin metaforlar" çalışmasında belirlediği kategori ifadelerinden yararlanılmıştır. Saban'ın belirlediği 10 kavramsal kategori ifadesi

aynen veya kısmi değişiklikler yapılarak kullanılmıştır. Ev, aile, tatlı, su ve hayat metaforları birden fazla anlam yüklenerek farklı kategorilerde yer almıştır. Okul kavramıyla ilgili üretilen metaforların 43' ü (% 87) olumlu anlam ifade ederken 7' si (% 12) olumsuz görüş ifade edecek şekilde kullanılmıştır.

Okul, eğitim sisteminin en alt birimi aynı zamanda devletin belirlediği hedeflerin ülkenin geleceği olan çocuklara kazandırmak için çalışılan kurumdur. Bu bağlamda, öğrencilerin zamanının önemli bir bölümünü geçirdiği için (ikinci bir) ev (f=66), öğretmenleriyle ve arkadaşlarıyla sevincini, üzüntüsünü paylaştığı bir yer olmasından dolayı aile (f=20), eğitim öğretim işlevini yerine getirmesinden dolayı kitap (f=20) ve eğitim yuvası (f=20) olarak görülmektedir. Katılımcıların çoğunluğu tarafından okulun; eğitim öğretim işlevini yerine getiren, içinde bulunan kişilerin güven içinde oldukları bir yer olduğu ifade edilmektedir. Bu yönüyle katılımcıların BTİOO' nun işleyişini sağlıklı ve objektif bir şekilde değerlendirdikleri görülmektedir.

Çalışmada en çok metaforun üretildiği kategori bilgi edinme ve aydınlanma yeri olarak okuldur. Bu görüşlerini katılımcılar; kitap, eğitim yuvası, ev, aile, kütüphane, ağaç, kalp, su vitamin, akıl küpü, güneş, ışık, arkadaş ve hayat metaforlarıyla dile getirmişlerdir. Bu kategoride okulun gerçek işlevinin ne olduğu ortaya konulmuştur. Bu kategoride üretilen metaforlar daha önce yapılan birçok çalışmada üretilen metaforlarla benzerlik göstermektedir (Cerit, 2006; Saban, 2008; Aydoğdu, 2008; Döş, 2011; Ekkaya, 2012; Nalçacı ve Bektaş, 2012). Örneğin; Saban' ın (2008) yaptığı okula ilişkin metaforlar adlı çalışmada üretilen; kütüphane, ışık, kalp metaforlarıyla benzerlik göstermektedir. Benzerlik gösteren başka metaforlar da vardır. Ancak, bu metaforlar kullanım amacı itibariyle diğer kategoriler içinde yer almıştır.

Okul; sevinç ve üzüntü gibi duyguların paylaşıldığı, zor zamanlarda arkadaşların birbirine destek olduğu, dayanışma ve yardımlaşmanın en üst düzeyde yaşandığı bir yer olmalıdır. Sevgi ve dayanışma yeri olarak okul kategorisinde; ev, aile sevgi ve tatlı metaforlarıyla katılımcıların okulu, içinde sevgi duygusunu barındıran ve hissettiren ikinci bir ev olarak gördükleri anlaşılmaktadır. Bu kategoride en çok kullanılan metaforlar ev ve aile metaforlarıdır. Bu iki metafor okul ile ilgili yapılan diğer çalışmaların (Cerit, 2006; Saban, 2008; Aydoğdu, 2008; Döş, 2011; Ekkaya, 2012; Nalçacı ve Bektaş, 2012) hepsinde en çok tekrarlanan metaforlar olmuştur. Kısaca, katılımcıların büyük bir çoğunluğu için okul aile sevgisinin ve sıcaklığının hissedildiği ikinci bir ev gibi görülmektedir.

Okul katılımcıların bazıları için sosyal aktivitelerin olduğu, insanların eğlendiği, hoşça vakit geçirilen bir yer olduğu; çiçek, park, cennet, eğlence yeri ve su metaforlarıyla, bazıları içinse bir iş ve çalışma yeri olduğu; meslek, arı kovanı, iş yeri, su ve fabrika metaforlarıyla dile

getirmişlerdir. Bu iki kategoride toplanan görüşler okula, iş ve eğlence yeri olarak iki farklı açıdan bakıldığını göstermektedir. Dolayısıyla katılımcıların okula geliş gayesini ortaya koymaktadır. Bu kategoride cennet metaforu önceki çalışmalarla benzerdir ve en çok kullanılan metafordur. Çiçek (bahçesi) metaforu Saban (2008) ve Döş' ün (2011) çalışmalarıyla benzerdir. Bu çalışmada üretilen "Su" metaforu ile diğer çalışmalardan farklı olarak üretilmiştir.

"Geleceğin Umudu ve Güvencesi Olarak Okul" araştırmada belirlenen bir diğer kategoridir. Bu kategoride toplanan metaforları ifade eden öğrenciler gelecek yaşantılarında istedikleri bir mesleğe ulaşmak için iyi ve kaliteli bir eğitim almanın gerekliliğinin farkındadırlar. Bu doğrultudaki düşüncelerini hayat, gazete, bilgi ağacı geleceğe tutulan ışık ve hayal metaforlarıyla ortaya koymuşlardır. Bu kategoride yer alan ve sıra dışı olan metafor ise "Türkiyem" olmuştur. Okulun başka bir ülkede olması, öğrencinin ülke sevgisini ve hasretini dile getirerek ve kendi geleceği ile Türkiye' nin geleceğini özdeşleştirmiştir. okulun "Hayat" metaforuyla karşılık bulması diğer çalışmalarda da (Cerit, 2006; Saban, 2008; Aydoğdu, 2008; Döş, 2011; Ekkaya, 2012; Nalçacı ve Bektaş, 2012) en çok kullanılan metafor olmuştur.

BTİÖ ile ilgili olumsuz görüşlerin ortaya konulduğu metaforlar "Disiplin ve Kontrol Merkezi Olarak okul" kategorisinde toplanmıştır. Bu kategoride okul; hapishane, ev, eziyet yeri, cehennem, zindan, korku tüneli ve yırtık pırtık defter metaforlarıyla dile getirilmiştir. Bu kategoride yer alan "Ev" metaforunu kullanan öğrenci, evinde anne ve babası tarafından baskı altına alınması, isteklerinin yerine getirilmemesi ile okul ortamında okul idaresi ve öğretmenlerin disiplini sağlamak için yaptığı uygulamaları aynı görmektedir. Başka bir öğrencinin okulu yırtık pırtık deftere benzetmesi, okulda öğretmenlerin verdiği ödevlerin çok olmasından dolayı içinde hissettiği duyguları parçalanan defterle aynı olduğunu ifade etmiştir. Okulu korku tüneline benzeten bir öğrenci ise eğitim programının yoğunluğundan ve zorunlu eğitim süresinin uzunluğundan şikayet ettiği anlaşılmaktadır. Ayrıca öğrencilerin yaşadığı sınav korkusunu "zindan" metaforuyla dile getiren bir öğrenci, derslerin kolay geçtiğini ama sınavların zor olduğunu ifade etmesi sınavların öğrenciler için oluşturduğu stresin ve olumsuz duyguların bir göstergesidir. "Korku tüneli ve defter" metaforları bu çalışmada dikkat çeken ve diğer çalışmalardan farklı olarak üretilen metaforlardır. "Hapishane" metaforu önceki yapılan çalışmalarda olduğu gibi bu çalışmada da okulu dört duvardan ibaret, sıkıcı ve zorla bulunulması gereken bir yer olarak görüldüğü ifade edilmiştir.

Yaşam Alanı ve Sosyalleşme Aracı Olarak Okul kategorisinde katılımcılar; ev, aile, insan, dünya, çiğ köfte, fragman, Türk Bayrağı, arkadaş, hayat, tatlı yağmur, doğa ve çarşı metaforlarını kullanmışlardır. Okulun toplumsal kültürün gelecek nesillere aktarma işlevini yerine getirdiğini "Türk Bayrağı" metaforu ve katılımcılar için dış dünyanın kısa bir kesitinin

sunulduğunu "fragman" metaforu ile açıklamaya çalışıldığı görülmektedir. Ayrıca "Çiğ köfte" metaforu da öğrencilerin okul yaşamına uyum sağlarken zorlanması ile çiğ köfteyi ilk yerken duydukları acıya benzetmiş, ilerleyen zamanlarda çiğ köftenin acısına alışmaya başlamakla okula uyum sağlanma süreci arasında benzerlik kurulmuştur. "Türk Bayrağı ve çiğ köfte" metaforları bu çalışmada üretilen özgün metaforlardır.

Yol gösterici ve yönlendirici olarak Okul kategorisinde sadece bir tane metafor üretilmiştir. Okulu, gerçek hayatta karşılaşılan problemleri çözme yeri olarak görüldüğü ifade edilmiştir. Bu kategoride üretilen metafor da önceki yapılan çalışmalar ile benzeşmemektedir.

Okulun araç olarak görüldüğü kategoride günlük hayatta sıkça kullanılan; anahtar, çanta, bilgisayar, internet, süzgeç ve buzdolabı gibi araçların kullanım amaçlarıyla okulun işlevleri arasında bağ kurulmuştur. Bu kategoride dikkat çeken metafor çanta olmuştur. Okulun fiziki görünümü ile kaliteli ve pahalı bir çantanın dış görünüşü ilişkilendirilmiştir. BTİOO dış görünüş olarak ve kullanım alanı ve donanım bakımından çok kaliteli bir kurumdur. Öğrenciler ve öğretmenler için eğitim öğretim açısından her türlü imkâna sahiptir. Ancak katılımcı tarafından vurgulanmak istenen düşünce okul yönetimi ile öğretmenler ve veliler arasındaki uyumlu ve huzurlu çalışma ortamına sahip olmanın okulun fiziki şartlarından daha önemli olduğu düşüncesini çantanın iç bölümünün kullanışlı olamayabileceği şeklinde bir benzetim kurarak ifade etmiştir. "Anahtar" metaforu Saban (2008), Nalçacı ve Bektaş' ın (2012) yaptıkları çalışmalarda da üretilen metaforlardır. Bu çalışmada üretilen; bilgisayar, internet gibi metaforlar diğer çalışmalarla benzeşirken çanta, süzgeç ve buzdolabı metaforları ise benzeşmemektedir.

Son olarak Büyüme ve Olgunlaşma Yeri Olarak Okul kategorisinde; çocuk, hayat ve kaplumbağa metaforları üretilmiştir. Öğrencilerin gelişiminin büyümeye bağlı olarak yavaş geliştiğini; çocuğun büyümesi, kaplumbağanın yavaş hareket etmesi ile ilişkilendirilerek görüşlerini dile getirmişlerdir. "Çocuk ve kaplumbağa" metaforları önceki yapılan çalışmalarda üretilen metaforlardan ayrılmaktadır.

BTİOO' da bütün sınıf düzeylerinde en çok üretilen metafor "ev" olmuştur. Öğrencilerin bütün sınıf düzeylerinde öğrenim gördükleri okulu ikinci bir evi gibi gördüklerini ortaya koymaktadır. Diğer çalışmalar incelendiğinde 3-8. sınıflar arasında örneklem grubu üzerinde yapılan bir çalışmaya rastlanmadığı için herhangi bir karşılaştırma yapılamamıştır.

Cinsiyet değişkeni açısından üretilen metaforlara baktığımızda kız öğrencilerin en çok ürettikleri metaforlar; ev, aile ve kitap olmuştur. Erkek öğrencilerin en çok ürettiği metaforlar ise; ev, bilgi yuvası ve anne olmuştur. Erkek ve kız öğrencilerin ortak görüşü BTİO' yu evi

gibi görmektedirler. Daha sonra kızlar için okuldaki öğretmenlerin anne-baba gibi görülürken erkekler için kitap metaforu ile okulun gerçek işlevi olan eğitim-öğretimi ön emli gördüklerini dile getirmişlerdir. Okulun eğitim öğretim işlevi kızlar için üçüncü sırada önemli görülürken erkeklerde ise öğretmenlerin anne-baba gibi görülmesi üçüncü sırada önemli görülmüştür.

Çalışma grubunu oluşturan; öğrenciler düşüncelerini 49, öğretmenler ise 10 farklı metaforla ifade etmişlerdir. Öğretmen ve öğrencilerin ürettiği 7 metafor ise ortaktır. Aile, ağaç ve hayat metaforları öğretmen ve öğrenciler tarafından en çok başvurulan metaforlar olmuştur. Öğretmenlerin öğrencilerden farklı olarak ürettikleri metaforlar ise; çanta, çocuk, yağmur ve fabrika'dır.

Sonuç ve Öneriler

BTİOO' da görev yapan öğretmenler ve öğrenim gören öğrenciler okulla ilgili olumlu duygu ve düşüncelere sahiptir. Katılımcılar BTİOO' yu evi gibi; öğretmenler, öğrencileri çocukları, öğrenciler de öğretmenleri anne-babaları gibi gördüklerini dile getirerek aradaki sevgi bağının varlığını ortaya koymuşlardır.

Katılımcılar okulun öğrencileri gerçek hayata ve geleceğe hazırlayan bir eğitim yuvası olduğu görüşündedirler. Buradan hareketle BTİOO' nun gerçek işlevini önemli ölçüde yerine getirdiği söylenebilir.

Bazı öğrencilerin sınavların zorluğundan ve verilen ev ödevlerinin çokluğundan rahatsız olduğu, bu durumun öğrencilerin BTİOO hakkında olumsuz görüşlerin doğmasına neden olmaktadır. Ayrıca, bazı öğrencilerinde uymak zorunda oldukları okul ve sınıf kurallarından dolayı rahatsız olduklarını göstermektedir.

Okulun paydaşları arasında uyumlu ve huzurlu bir çalışma ortamının olması okulun asli işlevini yerine getirmesinde önemli görülmektedir.

Elde edilen sonuçlara binaen öğretmenler ev ödevi verirken aşırıya kaçmamaya dikkat edebilir, öğrencilerin sosyal aktivitelere katılmaları için yeterli zamanı ayırmalarına yardımcı olabilirler. Okulun eğlenen bir yer olabilmesi için sosyal etkinlikler düzenlenebilir. Sınavların öğrenciler için baskı aracına dönüşmemesi için öğrenci ve velilere yönelik seminerler verilebilir.

Okulun paydaşlarının görüşlerini ifade edebileceği demokratik bir ortam sağlanması kurumdaki huzur ortamının ve uyumlu çalışmanın üst düzeye çıkarılması eğitim hizmetinin kalitesini daha da yükselmesine olanak sağlayacaktır.

Kaynakça

- Adıgüzel, H. Ö. (2009). Metafor (Benzetme) Yöntemi ile Türkiye ve Almanya Örneklemindeki Katılımcıların Yaratıcı Drama'ya İlişkin Algılarının Belirlenmesi ve Karşılaştırılması. *Eğitim Ve Bilim Dergisi*, 34(153), 25-37.
- Akkaya, E. (2012). Ortaöğretim Öğrenci ve Öğretmenlerin Okul Ve İdeal Okul Algılarının Metaforlar Yoluyla Analizi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aydoğdu, E. (2008). İlköğretim okullarındaki öğrenci ve öğretmenlerin sahip oldukları okul algıları ile ideal okul algılarının metaforlar yardımıyla analizi', Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.
- Aytaç, T. (2013). Eğitim Yönetiminde Yeni Paradigmalar Okul Merkezli Yönetim. 2. Baskı, Nobel Yayınları, Ankara.
- Baker P. J. (1991). Metaphors Of Mindful Engagement And A Vision Of Better Schools. *Educational Leadership*, 48(6), 32-35.
- Balcı, A. (1999). Metaphorical images of school: School perceptions of students, teachers and parents from four selected schools (in Ankara), Yayınlanmamış doktora tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2015). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. 19. Baskı, Pegem Akademi Yayınları, Ankara.
- Böke, K. ve Diğerleri (2014). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri. 4. Baskı, Alfa Yayınları, İstanbul.
- Cerit, Y. (2006). Öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin okul kavramıyla ilgili metaforlara ilişkin görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 6(3), 669-699.
- Alpaslan Danışman S. (2015). Metaforların Örgüt Ve Yönetim Araştırmalarındaki Yeri: Ontolojik, Epistemolojik Ve Metodolojik Kabuller Işığında Bir Değerlendirme. *KAÜ İİBF Dergisi*, 6(9), 45-64.
- Demir, G. Y. (2005). Çevirenin önsözü. G. Lakoff & M. Johnson (Yazarlar) *Metaforlar: Hayat, anlam ve dil* (s. 11-15). İstanbul: Paradigma.
- Döş, İ. (2011). Okul Paydaşlarının Metaforlar Yardımıyla Okul Örgütlerini Algılama Biçimlerinin Değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Inbar, D., 1996, The free educational prison: metaphors and images, *Educational Research*, 38, 1, 77-92p.
- Lakoff, G. & Johnson, M. (2005). *Metaforlar: Hayat, Anlam ve Dil* (Çeviren G.Y. Demir). İstanbul: Paradigma.
- Martinez, M. A, Saulea, N. and Huber, G. L. (2001). Metaphors as blueprints of thinking about teaching and learning. *Teaching and Teacher Education*, 17, 965-977.
- Morgan G. (1998). *Yönetim ve örgüt teorilerinde metafor* (Çev. G. Bulut). İstanbul: BZD Yayıncılık.
- Nalçacı, A. ve Bektaş, F. (2012). Öğretmen Adaylarının Okul Kavramına İlişkin Algıları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 13(1), 239-258.
- Saban, A. (2008). Okula İlişkin Metaforlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, Yaz (55), 459-496.
- Saban, A., Kocbeker, B.N. ve Saban, A. (2006). An investigation of the concept of teacher among prospective teachers through metaphor analysis. *Educational Sciences: Theory&Practice*, 6(2), 509-522.
- Susan C. Ve Rod P. (2010) Extended metaphors for pedagogy: using sameness and difference, *Teaching in Higher Education*, 15:5, 579-589, DOI: 10.1080/13562517.2010.491904
- Thidziambi P. (2004) 'Metaphors of leadership, metaphors of hope ...': Life stories of black women leaders in South Africa, *Africa Education Review*, 1:2, 161-174, DOI: 10.1080/18146620408566277.
- Tsoukas, H. (1991). The Missing Link: A Transformational View Of Metaphors in organizational Science. *academy Of Management Review*, 16(3), 566-585.
- Uludağ, Z. (2008). İnsan ve Mekan İlişkisinde Okul. *Eğitime Bakış Dergisi*, 4(11), 15-22.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Seçkin Yayınları, Ankara, s. 291. <http://www.oxforddictionaries.com/definition/learner/metaphor>. Erişim tarihi: 10.01.2016